

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Temat zajęć:

Pieniądz cyfrowy banku centralnego

Prowadzący: Dr Mateusz Muszyński

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Data: 20.05.2024 r.

Plan zajęć:

- 1. Ewolucja pieniądza*
- 2. Istota pieniądza cyfrowego banku centralnego*
- 3. Modele CBDC*
- 4. Zalety i wady wprowadzenia CBDC*
- 5. CBDC na świecie*
- 6. CBDC w Polsce*

Co to jest pieniądz?

---

*Pieniądz to **powszechny środek płatniczy** przyjmowany w zamian za towary i usługi oraz służący do **regulacji zobowiązań***

Czy pieniądz jest nam potrzebny?

Funkcje pieniądza

- **środek wymiany**
- **miernik wartości towarów**
- **środek płatniczy**
- **środek gromadzenia oszczędności**

Cechy pieniądza

- **akceptowalność przez państwo i obywatela**
- **rozpoznawalność i zbywalność**
- **relatywna rzadkość → wartościowość**
- **przenośność, czyli łatwość transportu dużej wartości**
- **podzielność**
- **trwałość, niezmienność w czasie**
- **przechowalność wartości**

Ewolucja pieniądza

- 1. Pieniądz towarowy*
- 2. Pieniądz kruszcowy*
- 3. Banknoty*
- 4. Pieniądz elektroniczny*
- 5. Kryptowaluty*
- 6. Pieniądz cyfrowy banku centralnego*

Barter

Pieniądz towarowy

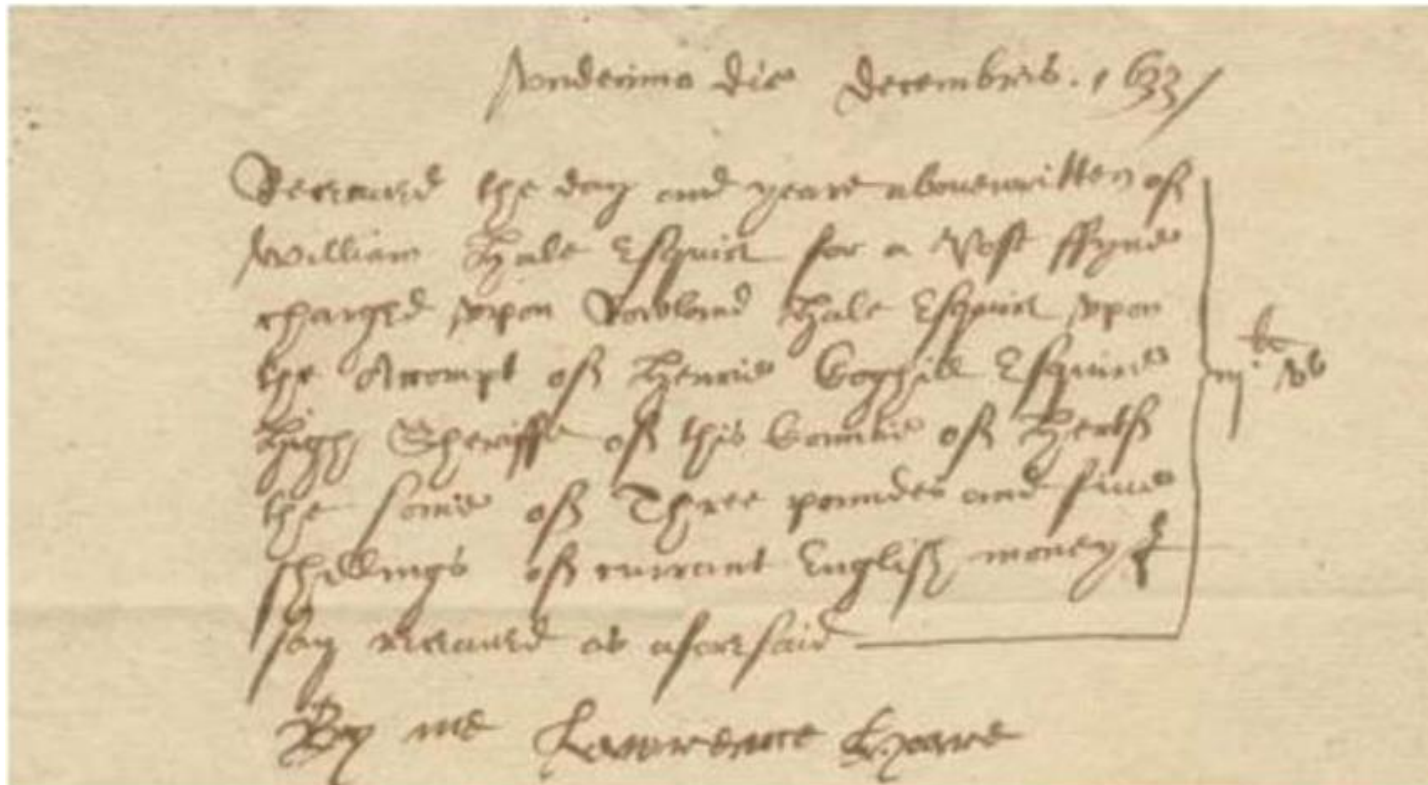

Pieniądz kruszcowy

Floren Władysława Łokietka, mennica w Krakowie, ok. 1330 r.

Kwity dłużne

Source: London Goldsmith receipt (1633)

Banknoty

Pieniądz elektroniczny

Kryptowaluty

Czym jest pieniądz cyfrowy banku centralnego?

Pieniądz cyfrowy

„nowa forma pieniądza, wydawana w formie cyfrowej przez bank centralny, która ma służyć jako prawny środek płatniczy”

definicja Międzynarodowego Funduszu Walutowego

Co to za akronim poniżej?

Central
Bank
Digital
Currency

Kto emituje pieniądź w Polsce?

NBP pełniąc funkcję
banku emisyjnego ma
wyłączne prawo emitowania
znaków pieniężnych będących
prawnym środkiem płatniczym
w Polsce

Cechy CBDC

- forma cyfrowa
- możliwość programowania – dzięki zastosowaniu automatycznej realizacji transakcji po spełnieniu zadanych warunków
- możliwość łatwego zastosowania do płatności
- powszechna dostępność

Pieniądz współcześnie

W postaci fizycznej

Pieniądz gotówkowy

- Banknoty
- Monety

W formie elektronicznej

Pieniądz bezgotówkowy

- Pieniądz elektroniczny
- Środki na rachunkach rozliczeniowych i oszczędnościowo-rozliczeniowych w bankach

Pieniądz cyfrowy banku centralnego

- Środki na rachunkach w banku centralnym

LUB

- Wartości zapisane elektronicznie/ wyemitowane cyfrowe tokeny

Modele emisji CBDC

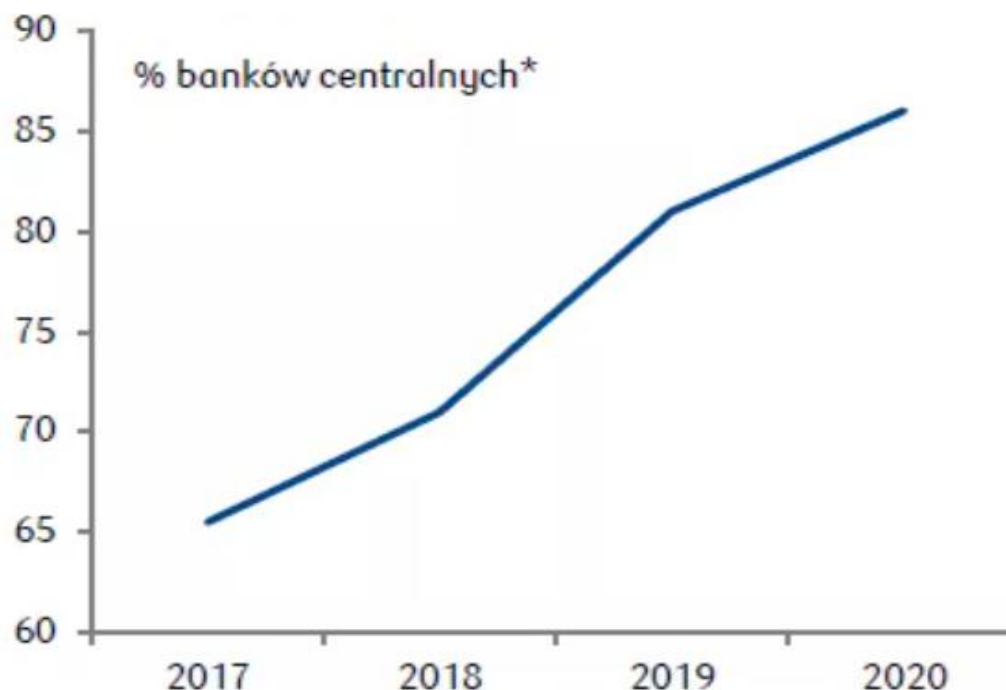
Wyróżnia się dwa modele emisji. CBDC w formie:

1. **elektronicznych zapisów księgowych** na rachunkach w banku centralnym
2. **tokenów** – cyfrowych reprezentantów wartości, które mogą zostać zapisane na instrumencie elektronicznym wydawanym przez lub na zlecenie banku centralnego, np. na karcie przedpłaconej, karcie SIM czy w aplikacji na telefonie

Banki centralne przyspieszają prace nad własnym pieniądzem cyfrowym!

CBDC na świecie

Odsetek banków centralnych prowadzących prace nad CBDC

Źródło: BIS. *Spośród 65 banków centralnych biorących udział w ankiecie BIS.

Jaki jest cel wprowadzania CBDC?

- **modernizacja systemów płatności**
- **zwiększenie włączenia finansowego**
- **nowy wydajny środek wymiany**

Zalety CBDC

- **niższe koszty transakcji**
- **przejrzystość**
- **elastyczność**

Jakie są możliwe zagrożenia CBDC?

Wady CBDC 1/3

- **obawy o prywatność**
- **cyberbezpieczeństwo?**
- **wpływ na banki komercyjne**

Wady CBDC 2/3

- **zależność od technologii**
- **bariery technologiczne**
- **wyzwania prawne**
- **zmiana polityki gospodarczej**

- **działa proinflacyjnie**
- **dostęp do pieniędzy może być ograniczony**
- **może być ważne tylko w pewnym terminie**

CBDC coraz bliżej

PRZED TYM NIE
MA UCIECZKI

CBDC na świecie

Do chwili obecnej 11 państw wdrożyło CBDC:

- Bahama
- Antigua & Barbuda
- St. Kitts & Nevis
- Monserrat
- Dominika
- Saint Lucia
- Saint Vincent i Grenadyny
- Grenada
- Nigeria
- Jamajka

195 – tyle
państw jest na
świecie

- „e-juan” to jedna z pierwszych form CBDC
- pracownicy sektora publicznego w Changshu we wschodniej części Chin zaczęli być w pełni opłacani w państwowej walucie cyfrowej (CBDC)

Jakie wniosku po upływie jednego roku?

GOSPODARKA

Fiasko CBDC w Chinach? Pracownicy wymieniają cyfrowego juana na gotówkę

E-juan w Chinach niewypałem?

- niewielkiego zainteresowanie
- obawy przed inwigilacją
- wielu pracowników natychmiast po otrzymaniu wynagrodzenia zamienia CBDC na gotówkę

Dlaczego tak się dzieje?

- trzymanie pieniędzy w **aplikacji e-CNY** jest **nieopłacalne**, choćby dlatego, że nie można zarabiać na nich poprzez odsetki w ramach konta oszczędnościowego
- jest **niewiele miejsc** zarówno stacjonarnych, jak i online, gdzie z można **skorzystać** z cyfrowego pieniądza

Jamajka. Jam-Dex

- wprowadzony w lipcu 2022r.
- pierwszych 100 000 Jamajczyków, którzy założą portfele po 1 kwietnia, otrzyma od rządu płatność motywacyjną w wysokości 2500 JD, czyli ok. **16,40** dolarów
- po trzech miesiącach okazało się, że limit ten został wypełniony

Bitcoin. Cyfrowy funt?

- najwcześniejszym terminem emisji cyfrowego funta będzie druga połowa obecnej dekady
- jego wartość byłaby stabilna

10 funtów cyfrowych zawsze miałyby tę samą wartość co banknot **10**-funtowy

CBDC w Polsce. Kiedy?

Stanowisko Narodowego Banku Polskiego w kwestii emisji cyfrowego złotego:

- jak dotąd, NBP nie zidentyfikował celu emisji cyfrowego złotego
- wyniki analiz wskazują na brak wyraźnych korzyści z wprowadzenia pieniądza cyfrowego banku centralnego w Polsce w stosunku do dostrzeganych rodzajów ryzyka
- obecnie, nie widząc przekonującego uzasadnienia, nie decyduje się na jego emisję

... a więc kiedy?

Stanowisko Narodowego Banku Polskiego w kwestii emisji cyfrowego złotego:

- aktualne stanowisko NBP w kwestii emisji cyfrowego złotego może ulec modyfikacji, o ile zaistnieją czynniki (krajowe lub międzynarodowe) uzasadniające taką zmianę

- CBDC jest na razie w fazie eksperymentalnej, a banki centralne sprawdzają działania koncepcji, którą wypracowały
- **zmiany** w prawie umożliwiające wprowadzenie CBDC następują **powoli**, ale zapewne przyspieszą, gdy banki centralne będą gotowe do emisji

Czego się dowiedzieliśmy?

---

1. Jakie formy może przyjąć pieniądz?
2. Jakie funkcje pełni pieniądz?
3. Jakie są korzyści z wprowadzenia cyfrowej waluty banku centralnego?
4. Jakie są zagrożenia związane z wprowadzeniem CBDC?
5. Gdzie CBDC zostało już wprowadzone?